

Decentrale overheden aan handen en voeten gebonden door wijziging Boswet en opheffing Bosschap

Gemeenten en provincies kunnen door wetswijziging minder goed houtopstanden beschermen

Op dit moment bereidt het Ministerie van Economische Zaken de Wet opheffing bedrijfslichamen voor. Als dit wetsvoorstel wordt aanvaard, zal het Bosschap worden opgeheven, met grote gevolgen voor gemeenten en provincies.

Auteur: mr. Kitty Goudzwaard

Wat is er nu precies aan de hand? De huidige Boswet verwijst in artikel 15 lid 3 naar het registreren van bosbouwondernemingen door het Bosschap. Het wetsvoorstel 'Wet opheffing bedrijfslichamen' heft het Bosschap op. Onder ondernemers is namelijk in het algemeen geen draagvlak meer voor productschappen. Het wetsvoorstel beoogt hiermee de lasten voor burgers en bedrijven te beperken. Het gevolg is dat ook de registratieverplichting uit artikel 15 lid 3 Boswet verwijderd moet worden. En laat dit artikel nu ook juist een verbod bevatten voor gemeenten en provincies om kapverboden te maken. Onderstaand een uitleg van de gevolgen.

'Bebouwde kom Boswet'

In artikel 1 lid 5 van de huidige Boswet staat dat de gemeenteraad bevoegd is om een zogeheten 'bebouwde kom Boswet' vast te stellen. Deze

bebouwde kom Boswet is normstellend voor de werking van de Boswet. Kap van houtopstanden die staan buiten deze bebouwde kom Boswet vallen in bepaalde gevallen onder de meld- en herplantplicht van de Boswet. Binnen deze bebouwde kom is de meld- en herplantplicht van de Boswet niet van toepassing. Bovendien geeft deze kom de grens aan waar het regelverbod van artikel 15 lid 3 Boswet van toepassing is.

Huidig Artikel 15 lid 3 Boswet:

3. Voorts zijn de in het vorige lid bedoelde colleges niet bevoegd regelen te stellen ter bewaring van bossen en andere houtopstanden, welke deel uitmaken van bosbouwondernemingen, die als zodanig bij het Bosschap geregistreerd staan, en niet gelegen zijn binnen een bebouwde kom als bedoeld in artikel 1, vijfde lid, behoudens ter bewaring van houtopstanden als bedoeld in arti-

kel 5, tweede lid.

Voorstel aanpassing Boswet

In het voorstel van de Wet opheffing bedrijfslichamen wordt gesteld dat in artikel 15 lid 3 Boswet de registratievoorwaarde komt te vervallen. Gemeenten en provincies mogen dan – voor zover houtopstanden 'buiten de bebouwde kom Boswet' staan – alleen nog maar regels maken voor houtopstanden die staan in erven en tuinen en/of voor houtopstanden die staan in zelfstandige eenheden van minder dan 10 are of die staan in rijen van niet meer dan 20 bomen.

Boswet nu

Grondeigenaren met meer dan in totaal 5 hectare bosgrond zijn op grond van de huidige registratieverordening Bosschap in samenhang met de huidige Boswet verplicht zich te registreren.

Kleinere bosgrondeigenaren zijn uitgezonderd van het regelverbod van art. 15 lid 3 Boswet. Voor bosgronden van deze eigenaren kunnen decentrale overheden op dit moment nog kapverboden maken. Het betreffen dan juist vaak kleinere percelen - echter groter dan 10 are of meer dan 20 bomen - die bijzonder waardevol zijn omdat het hoekstenen van een landschap betreffen.

Daarbij komt nog eens dat in gemeenten die zelf minder dan 5 hectare bosgrond in eigendom hebben, gemeenteraden volop kapverboden maken voor de eigen gemeentelijke houtopstanden die gelegen zijn buiten de bebouwde kom Boswet. De gemeenteraad kan onder de huidige Boswet voor deze niet-geregistreerde bosgronden (binnen en buiten de bebouwde kom Boswet) namelijk kapverboden maken in de Algemene Plaatselijke Verordening of Bomenverordening. Gemeentelijke houtopstanden die hierdoor omgevingsvergunningplichtig worden, zijn dan bijvoorbeeld grote boomstructuren die een beeldbepalend karakter hebben.

Door middel van de registratieverplichting wordt als het ware de groene kwaliteit van gemeenten en provincie gewaarborgd. Gemeenteraden konden er tot nu toe op vertrouwen dat bosgronden van grotere en semiprofessionele eigenaren op bosbouwkundig juiste wijze worden geëxploiteerd. Is dat vertrouwen onvoldoende of het belang van het landschap te groot, dan kan momenteel door de gemeenteraad nog gekozen worden voor een aanlegvergunningstelsel voor dergelijke bosgronden.

Wet Natuurbescherming

In de toekomst wordt de Boswet opgenomen in de Wet Natuurbescherming (WN). Ook in de WN verandert echter iets essentieels: er ligt een voorstel om het maken van kapverboden buiten – de bebouwde kom WN (nu de 'bebouwde kom Boswet), met als grondslag andere wettelijke bevoegdheden te verbieden. Een belangrijke bevoegdheid van gemeenten om nu voor die bosgronden of de middelgrote houtopstanden een aanlegvergunningstelsel in te stellen, zou hierdoor vervallen. Dit heeft tot gevolg dat op dergelijke houtopstanden slechts de lichtere toekomstige WN van toepassing is. Gemeenten en provincies hebben hierdoor geen enkel echt wapen in handen om zoals nu, de middelgrote of grote houtopstanden buiten de bebouwde kom WN te beschermen.

Neveneffect wijziging

Gemeenteraden zullen na wijziging van de artikel 15 lid 3 Boswet op zoek gaan naar mogelijkheden om deze gedeelten van het bomenbestand toch onder kapverboden te brengen. Een keuze kan zijn dat gemeenteraden de bebouwde kom Boswet oprekken, om zodoende het regelverbod van artikel 15 lid 3 Boswet te omzeilen. Mogelijk reageert de wetgever hierop door de bebouwde kom Boswet of in de toekomst de 'bebouwde kom WN' gelijk te stellen met de bebouwde kom Wegenwet of gelijk te stellen aan de afbakening van het stedelijk gebied. Hierdoor zal echter de autonome regelgevende bevoegdheid van gemeenteraden ernstig worden beperkt. Vooral gemeenten met een beperkt stedelijk gebied zullen, van een dergelijke wijziging van de betekenis van de bebouwde kom Boswet of WN, de gevolgen ondervinden. Zij kunnen dan in een zeer groot en vaak groen buitengebied, geen enkel kapverbod meer maken voor houtopstanden gelegen buiten erven en tuinen en buiten de percelen tot 10 are of 20 bomen. Vooral gemeenten met een groot buitengebied met bijzondere boomstructuren of landschapselementen die staan op iets grotere percelen, worden hiervan de dupe.

Dit zou bovendien in strijd zijn met de mogelijkheid die decentrale regelgevers in de WN krijgen, om juist binnen de bebouwde kom WN regels te maken voor houtopstanden zoals populieren en wilgen langs wegen en landbouwgronden et cetera. Dit betreffen houtopstanden die nu nog tegen de wens van gemeenten onder het regelverbod van artikel 15 lid 2 Boswet vallen. Door de bebouwde kom WN gelijk te trekken met de grens van het stedelijk gebied wordt de inhoud van artikel 4.6 WN echter tot een symbolische.

Gevolgen

Mochten gemeenteraden wel vrij blijven in hun keuze van de bebouwde komgrens Boswet/WN en verdwijnt de registratieverplichting uit de Boswet en dus uit de toekomstige WN, dan is de kans groot dat die gemeenten hun bebouwde komgrens Boswet/WN zo ver mogelijk richting de buitengrens van hun grondgebied verschuiven. Binnen de bebouwde komgrens Boswet/WN kunnen zij dan echter niet meer rekenen op regulering door middel van de meld- en herplantplicht van de Boswet of WN. Daar zullen zij zelf moeten zorgen voor een gedegen regelgeving met een gemeentelijk kapverbod. Wat in strijd is met de algehele wens tot deregulering. En voor een gemeente weer een extra belasting is.

Toekomst

Na wijziging van de Boswet en na opname van de Boswet in de WN krijgen alle bosgrondeigenaren en gemeenten als boomeigenaar (behalve voor de zeer kleine percelen, erven en tuinen), buiten de bebouwde kom Boswet respectievelijk WN, nog slechts te maken met de verplichtingen (meld- en herplantplicht) uit de WN. Het is nu maar de vraag of er niet een lacune in bescherming van houtopstanden ontstaat. Deels omdat decentrale overheden in de toekomstige WN geen, op grond van andere wettelijke bevoegdheden, aanlegverboden mogen maken, deels omdat de regelgevende bevoegdheid voor het opstellen van regels buiten de bebouwde kom Boswet gelegen houtopstanden na aanpassing van de Boswet nog maar beperkt mogelijk is. Hopelijk vindt de wetgever een betere oplossing.

Jules Sondejker

Beschermen van bos en nieuwe aanplant gaat verloren. En wie houdt dit tegen, want wie is hiermee geholpen?

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4540

De auteur mr. A.V.K. (Kitty) Goudzwaard is werkzaam als boomjurist bij Cobra Groenjuristen. Cobra Groenjuristen is onderdeel van www.cobra-adviseurs.nl. Lezers kunnen vragen stellen over dit artikel via k.goudzwaard@cobragroenjuristen.nl